

Základní škola a mateřská škola Adamov, příspěvková organizace

**PROGRAM ENVIRONMENTÁLNÍ
VÝCHOVY,
VZDĚLÁVÁNÍ A OSVĚTY
2017/2018**

**PROJEKT
ZDRAVÁ ŠKOLA**

Všeobecné podmínky pro EVVO stanovuje zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí:

§ 16: Výchova, osvěta a vzdělávání se provádějí tak, aby vedly k myšlení a jednání, které je v souladu s principem trvale udržitelného rozvoje, k vědomí odpovědnosti za udržení kvality životního prostředí a jeho jednotlivých složek a k úctě k životu ve všech jeho formách.

§ 6: Trvale udržitelný rozvoj společnosti je takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů

Environmentálním vzděláváním, výchovou a osvětou se rozumí

Předávání soustavy znalostí a dovedností, týkajících se zákonitostí biosféry, vztahů člověka a životního prostředí, problému životního prostředí z globálního a lokálního hlediska a možností a způsobů dosažení udržitelného rozvoje.

Rozvinutí schopností komplexního myšlení, chápání interakcí přístupů ekologických, technických, ekonomických i sociálních.

Podněcování aktivity a tvořivosti, zaměřené k žádoucímu řešení.

Ovlivňování vztahu k přírodě, odpovědnosti za jednání vůči prostředí, ohleduplnosti a spolupráci v mezilidských vztazích.

Působení na utváření hierarchie životních hodnot a celkového životního stylu ve smyslu potřeb udržitelného rozvoje.

Cíl: Zvýšení ekologického vědomí a ekologicky příznivého jednání nejen žáků, ale i pedagogů a ostatních zaměstnanců školy. Vybavit je nejen znalostmi, ale pomoci jim získat klíčové kompetence, které jim v praktickém životě pomohou žít v souladu s trvale udržitelným rozvojem na Zemi.

Cíle EVVO:

- vytvářet citové vazby dětí k přírodě a rodnému kraji, tím rozvíjet schopnost radovat se z jedinečnosti všedního dne
- uvědomění si, že každý člověk může pozitivně ovlivnit stav životního prostředí, že každý z nás má odpovědnost vůči budoucím generacím
- sebedůvěra - schopnost formulovat vlastní názor a vést diskuzi s oponenty
- schopnost orientace v labyrintu často protichůdných informací o životním prostředí
- pochopení a přijetí zásady trvale udržitelného života

Dílčí cíle:

1. Prohloubení odborné přípravy pedagogických pracovníků – školení, semináře
2. Ekologizace provozu školy – úspory energie, vody, třídění odpadů
3. Environmentální informace a osvěta – nástěnky, školní časopis, hlášení ve školním rozhlasu
4. Podpora aktivit mládeže blízkých přírodě – sportovně turistické kurzy, exkurze, workshopy
5. Péče o přírodní prostředí – zeleň ve třídách, v areálu i okolí školy
6. Úsilí o kvalitu mezilidských vztahů mezi žáky, pedagogy i rodiči – snaha o vytváření celkové dobré atmosféry ve škole, pozitivního klimatu při vyučování i akcích mimo školu
7. Snížení emisí - podpora využívání kol a hromadné dopravy při dopravě do školy
8. Zkvalitnění environmentální výchovy při mimoškolních činnostech
9. Zařazení témat EVVO do výuky v jednotlivých předmětech
10. Zpracovat konkrétní programy EVVO pro jednotlivé školní roky se zvýšeným důrazem vždy na určitou oblast:

Následující pravidla by měla být co nejpečlivěji dodržována, aby environmentální výchova byla co nejefektivnější.

- nutnost zařadit ekologickou výchovu již v raném věku (1. ročník) – vztah k přírodě a životnímu prostředí se stává součástí životního stylu a citových potřeb dětí
- vzbudit zájem žáků o co nejširší zapojení do EV, ale za dodržení zásady dobrovolnosti
- podpora pedagogů jak ze strany ředitelství, tak ze strany všech kolegů (sami se učí ekolog. výchovu vést a přebírají žáky s již osvojenými návyky a ty dále rozvíjejí).
- důraz je kladen na „dobrý příklad, který učí“ – ekologické chování pedagogů a ostatních zaměstnanců školy
- jednotnost ekologické výchovy co do obsahu i kontroly (jak na Komenského tak na Ronovské – 1. stupeň)
- všichni pedagogové by měli chápat důležitost ekologické výchovy a jako takovou ji i prezentovat
- projekty EV je nutno vždy dokončit, tak aby byla zpětná vazba (pracovní listy, besedy v následující hodině, slohová práce, fotodokumentace, výtvarné práce atd.)
- efektivnější jsou aktivity pořádané mimo školu – *velké riziko nedotažení „do konce“ – žádné hmatatelné výstupy*

Stálá náplň environmentální výchovy:

- uplatňování ekologické výchovy ve všech předmětech při maximální vstřícnosti učitelů 1. i 2. stupně ZŠ
- předávání informací o aktivitách školy a organizacích mimo školu, zabývajících se ekologickou tematikou
- zabezpečení dalšího vybavení školy učebními pomůckami pro EV
- spolupráce s rodiči, městem, podniky a dalšími ZŠ, popřípadě SŠ i VŠ (informace, zkušenosti)
- podchycení co největšího počtu žáků pro účast na akcích s ekologickou tematikou
- spolupráce se sdruženími zabývajících se ekologickou výchovou.

Průběžné úkoly:

- péče o zeleň ve třídách, na chodbách a v okolí školy
- pěstování kladného citového vztahu k přírodě (v Př, Ch, Fy, Rv, Pč, D, Z, Prv, Vv, Čj), vycházky do přírody
- dodržování hygienických zásad – přezouvání, větrání, osvětlení, pitný režim
- třídění odpadů – komunální odpad, sběr papíru, sběr PET lahví do označených nádob umístěných ve všech poschodích školy
- využívání přírodních a alternativních materiálů ve výuce (další využití již použitých věcí)
- informace žáků o stavu životního prostředí v celé ČR i v regionu, o akcích a činnostech ekologických aktivistů (hodiny Př, nástěnky, tisk, rozhlas)

Plnění průběžných úkolů, které se týkají především vztahu žáků k okolnímu prostředí (budova školy, okolí), k sobě navzájem, ke svému zdraví a k vytváření celkového životního stylu, musí být požadováno všemi učiteli.

Environmentální výchova je také součástí školní vzdělávacího programu Hrou k vědění a to zejména v průřezovém tématu.

Charakteristika průřezového tématu environmentální výchovy

Environmentální výchova vede jedince k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí, tj. k pochopení nezbytnosti postupného přechodu k udržitelnému rozvoji společnosti a k poznání významu odpovědnosti za jednání společnosti i každého jedince. Umožňuje sledovat a uvědomovat si dynamicky se vyvíjející vztahy mezi člověkem a prostředím při přímém poznávání aktuálních hledisek ekologických, ekonomických, vědeckotechnických, politických a občanských, hledisek časových (vztahů k budoucnosti) i prostorových (souvislostí mezi lokálními, regionálními a globálními problémy), i možnosti různých variant řešení environmentálních problémů. Vede jedince k aktivní účasti na ochraně a utváření prostředí a ovlivňuje v zájmu udržitelnosti rozvoje lidské civilizace životní styl a hodnotovou orientaci žáků.

Na realizaci průřezového tématu se podílí většina vzdělávacích oblastí. Postupným propojováním, rozšiřováním, upevňováním i systematizací vědomostí a dovedností získávaných v těchto oblastech umožňuje Environmentální výchova utváření integrovaného pohledu. Každá z oblastí má svůj specifický význam v ovlivňování racionální stránky osobnosti i ve vlivu na stránku emocionální a volně aktivní. Ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět poskytuje průřezové téma ucelený elementární pohled na okolní přírodu i prostředí. Učí pozorovat, citlivě vnímat a hodnotit důsledky jednání lidí, přispívá k osvojování si základních dovedností a návyků aktivního odpovědného přístupu k prostředí v každodenním životě. V maximální míře využívá přímých kontaktů žáků s okolním prostředím a propojuje rozvíjení myšlení s výrazným ovlivňováním emocionální stránky osobnosti jedince.

Ve vzdělávací oblasti Člověk a příroda zdůrazňuje pochopení objektivní platnosti základních přírodních zákonitostí, dynamických souvislostí od nejméně složitých ekosystémů až po biosféru jako celek, postavení člověka v přírodě a komplexní funkce ekosystémů ve vztahu k lidské společnosti, tj. pro zachování podmínek života, pro získávání obnovitelných zdrojů surovin a energie i pro mimoprodukční hodnoty (inspiraci, odpočinek). Klade základy systémového přístupu zvyrazňujícího vazby mezi prvky systémů, jejich hierarchické uspořádání a vztahy k okolí. Ve vzdělávací oblasti Člověk a společnost téma odkrývá souvislosti mezi ekologickými, technicko-ekonomickými a sociálními jevy s důrazem na význam preventivní obezřetnosti v jednání a další principy udržitelnosti rozvoje. Ve vzdělávací oblasti Člověk a zdraví se téma dotýká problematiky vlivů prostředí na vlastní

zdraví i na zdraví ostatních lidí. V souvislosti s problémy současného světa vede k poznání důležitosti péče o přírodu při organizaci masových sportovních akcí. Ve vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie umožňuje průřezové téma aktivně využívat výpočetní techniku (internet) při zjišťování aktuálních informací o stavu prostředí, rozlišovat závažnost ekologických problémů a poznávat jejich propojenost. Komunikační technologie podněcují zájem o způsoby řešení ekologických problémů možností navazovat kontakty v této oblasti a vyměňovat si informace v rámci kraje, republiky i EU a světa. Vzdělávací oblast Umění a kultura poskytuje environmentální výchově mnoho příležitostí pro zamýšlení se nad vztahy člověka a prostředí, k uvědomování si přírodního i sociálního prostředí jako zdroje inspirace pro vytváření kulturních a uměleckých hodnot a přispívá k vnímání estetických kvalit prostředí. Propojení tématu se vzdělávací oblastí Člověk a svět práce se realizuje prostřednictvím konkrétních pracovních aktivit ve prospěch životního prostředí. Umožňuje poznávat význam a role různých profesí ve vztahu k životnímu prostředí.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- rozvíjí porozumění souvislostem v biosféře, vztahům člověka a prostředí a důsledkům lidských činností na prostředí
- vede k uvědomování si podmínek života a možností jejich ohrožování
- přispívá k poznávání a chápání souvislostí mezi vývojem lidské populace a vztahy k prostředí v různých oblastech světa
- umožňuje pochopení souvislostí mezi lokálními a globálními problémy a vlastní odpovědností ve vztazích k prostředí
- poskytuje znalosti, dovednosti a pěstuje návyky nezbytné pro každodenní žádoucí jednání občana vůči prostředí
- ukazuje modelové příklady jednání, která jsou žádoucí i nežádoucí z hledisek životního prostředí a udržitelného rozvoje
- napomáhá rozvíjení spolupráce v péči o životní prostředí na místní, regionální, evropské i mezinárodní úrovni
- seznamuje s principy udržitelnosti rozvoje společnosti.
- učí hodnotit objektivnost a závažnost informací týkajících se ekologických problémů
- učí komunikovat o problémech životního prostředí, vyjadřovat, racionálně obhajovat a zdůvodňovat své názory a stanoviska

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- přispívá k vnímání života jako nejvyšší hodnoty
- vede k odpovědnosti ve vztahu k biosféře, k ochraně přírody a přírodních zdrojů
- vede k pochopení významu a nezbytnosti udržitelného rozvoje jako pozitivní perspektivy dalšího vývoje lidské společnosti
- podněcuje aktivitu, tvořivost, toleranci, vstřícnost a ohleduplnost ve vztahu k prostředí
- přispívá k utváření zdravého životního stylu a k vnímání estetických hodnot prostředí
- vede k angažovanosti v řešení problémů spojených s ochranou životního prostředí
- vede k vnímavému a citlivému přístupu k přírodě a přírodnímu a kulturnímu dědictví

Plán environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty pro školní rok 2017/2018

Plán environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty vychází ze zkušeností a z realizace plánů v letech předchozích.

Hlavním úkolem environmentální výchovy pro školní rok 2017/18

1. zřízení přírodní zahrady v bezprostředním okolí školy
2. třídění odpadů - využívání nádob na tříděný odpad
3. další vzdělávání pedagogických pracovníků
4. spolupráce školy a komise města Adamova PZMA

1. Pracovník pověřený koordinací environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Základní školy a mateřské školy Adamov je paní Mgr. **Lenka Dohová**.

2. **Začlenění problematiky environmentální výchovy** do tématických plánů jednotlivých předmětů .

Odpovědnost	Předsedové PK a MS	Termín	Září 2017
--------------------	--------------------	---------------	-----------

3. **Výuka přírodopisu** podle osnov přírodopisu s výrazným ekologickým zaměřením, nabídka ekologických činností v rámci volitelných předmětů.

Odpovědnost	Učitel přírodopisu, Koordinátor EVVO	Termín	Září 2017
--------------------	--------------------------------------	---------------	-----------

4. **Další vzdělávání pedagogických pracovníků** v oblasti environmentální výchovy
- podle nabídky center ekologické výchovy
- studium koordinátora EVVO

Odpovědnost	Koordinátor EVVO, učitelé	Termín	Září 2017
--------------------	---------------------------	---------------	-----------

6. Organizace školních kol přírodovědných soutěží a olympiád,

- Bioologická olympiáda
- Výtvarná soutěž
- Literární soutěž

Odpovědnost	Učitelé I. st., PŘ, Vv, Čj, koordinátor	Termín	průběžně
--------------------	--	---------------	----------

7. Školní ekologický projektový den - Den Země
- problematika třídění odpadů

Odpovědnost	Koordinátor EVVO, Mgr. Aleš Spurný, Mgr. Soňa Karásková	Termín	Duben 2018
--------------------	---	---------------	------------

9. Doplnit školní knihovnu o materiály pro děti a učitele z oblasti ochrany přírody

Odpovědnost	Koordinátor EVVO, správce knihovny, učitel ČJ	Termín	průběžně
--------------------	---	---------------	----------

10. Organizace školních výletů, exkurzí a škol v přírodě s ekologickou tematikou.

Odpovědnost	Třídní učitelé, koordinátor EVVO	Termín	průběžně
--------------------	----------------------------------	---------------	----------

11. Spolupráce s organizacemi a institucemi

- Město Adamov – projekt Zdravé město – komise PZMA a Agenda 21
- CHKO Moravský kras – úklid Moravského krasu, přednášky
- ekologické centrum Lipka – ekologické pořady pro 1. i 2. stupeň
- KEV Praha - metodická pomoc, projektová činnost,....
- Projekt Recyklohraní
- Projekt Ekoškola
- Spolupráce s Českou geologickou službou
- Spolupráce s ŠLP Křtiny
- Dům přírody v Moravském krasu
- Švýcárna – ekologické středisko – hnutí Brontosaurus
- MAS Moravský kras

Odpovědnost	Koordinátor EVVO, vedení školy	Termín	průběžně
--------------------	--------------------------------	---------------	----------

12. Spolupráce s rodiči

Třídění odpadu - spolupráce
Sběr elektrozařízení, baterií, papíru,...

Odpovědnost	Koordinátor EVVO, TU, VŠ	Termín	průběžně
--------------------	--------------------------	---------------	----------

13. Ekologizace provozu školy

Pitný režim
Úspory energií
Třídění odpadu
Péče o zeleň ve škole a jejím okolí

Odpovědnost	Koordinátor EVVO, vedení školy	Termín	průběžně
--------------------	--------------------------------	---------------	----------

14. Časový plán environmentální výchovy

Po celý rok se žáci budou účastnit programů pořádaných centry volného času a ekologické výchovy dle přiloženého harmonogramu.

září	Zahájení práce předmětových komisí, začlenění environmentální výchovy do tematických plánů, rozvíjení mezipředmětových vztahů
říjen	Zapojení žáků do zájmových kroužků Květinová výzdoba ve třídách a na chodbách – Pč Den zvířat Den stromu 20. 10. – projekt, exkurze ŠLP Křtiny Dny zdraví – spolupráce s komisí PZMA města Adamov Exkurze do Brna – 5. ročníky
listopad	Sběr přírodnin pro Pč, Vv Zdravé zuby Podzim – inspirace výtvarníků
prosinec	Advent a Vánoce – tradice, význam v dnešní době Pč, Vv, Ov, Rv, Čj, Aj, Nj Zdravý životní styl RV 6. ročník
leden	Pozorování a krmení městského ptactva Krmení zvěře – vycházka do okolních lesů I. stupeň Školní a okresní kola olympiád
únor	Výstavka přírodnin – učebna přírodopisu Úspory energie – Fyzika 8. ročník Pobyťová znamení zvěře – vycházka I. stupeň
březen	Úklid okolí školy Den jódu Matematický Klokan Den vody - Vliv činnosti člověka na kvalitu vody (srovnání čistoty vody ve městě a mimo město) Den meteorologie Salonek adamovských výtvarníků Třídění odpadů Velikonoce – tradice, význam i v dnešní době (Pč, Vv, Ov, Rv)
duben	Dny Zdraví Den Země – vycházka jednotlivých tříd do lesa - pomníčky, prameny (čištění, otvírání studánek), úklid přírody Domácí ekologie RV 6. ročník Den ptactva Den letectví a kosmonautiky
květen	Den mléka – relace + nástěnka, zařazen do stravování v ŠJ Životní prostředí (co si představují žáci 7. ročníků pod tímto pojmem - kresba) Srovnání druhové rozmanitosti živočichů ve městě a v lese (9. ročníky) Výstavka léčivých rostlin, travin (učebna přírodopisu) Terénní vyučování Dny bez tabáku Den Slunce
červen	Den Životního prostředí Školní výlety – biotopy ČR

15. Plán ekologických výukových programů pro 1. a 2. stupeň

Ekoprogramy 2017 / 2018

Třída	Datum	Název programu	Pracoviště	Rozsah	Cena	Dozor
1. A	7. 3.	Hospodářství u Šnofouse	Lipová	9 – 12.30	90 Kč	TU
1. B	19. 2.	Hospodářství u Šnofouse	Lipová	9 – 12.30	90 Kč	TU
1. A,B	20. 9.	Prvňáčci v říši vědy	Vida	9 – 11. 30	0 Kč	TU
1. A, B	4. 12.	Prvňáčci v říši vědy	Planetárium	9 - 10.00	0 Kč	TU
2. A	2. 5.	Nech brouka žít	Lipová	9 – 12.30	90 Kč	TU
2. B	11. 5.	Nech brouka žít	Lipová	9 – 12.30	90 Kč	TU
3. A	9. 5.	Nech brouka žít	Lipová	9 – 12.30	90 Kč	TU
3. B	24. 4	Nech brouka žít	Lipová	9 – 12.30	90 Kč	TU
3. C	24. 4.	Nech brouka žít	Lipová	9 – 12.30	90 Kč	TU
4. A	9. 5.	Vodní svět	Otevřená zahrada	9 – 11.30	85 Kč	TU
4. B	14. 5.	Vodní svět	Otevřená zahrada	9 – 11.30	85 Kč	TU
5. A, B	4. 10.	Půda není nuda	Lipová	9 - 12.30	90 Kč	TU
6. A	15. 3.	Tajemství života netopýrů	Dům přírody	9 - 12.00	80 Kč	TU
7. A	21. 5.	Voda mocná a zranitelná	Otevřená zahrada	9 – 11.30	85 Kč	TU
8.A	???	Za tajemstvím jeskyně	Dům přírody	9 – 15.00	220 Kč	TU
9.A	10. 11.	Oběhová soustava	Vida	Začátek v 9 hod	130 Kč	TU

Po skončení výukového programu v Otevřené zahradě (Údolní 33, Brno) a Domě přírody se lze zdržet a projít si další aktivity a expozice.

Vida – v ceně je vstup do expozice, science show a výukový program v určenou hodinu.

Science show probíhá v 10. 30 a 11. 30.

Na Skalní mlýn odjíždí autobus v 7. 40 z Blanska.

Začátky lze po domluvě s tř. uč posunout na 8.30. (krom Vidy)

Závěr

Plánované akce mohou být aktualizovány dle konkrétních podmínek. Vyhodnocení plánu EVVO bude provedeno v červnu 2018. Lze navazovat další spolupráce s ekologickými institucemi a zapojovat se do vypsání projektů různých organizací.

Vypracovala: Mgr. Lenka Dohová

V Adamově 28. 8. 2017

Mgr. Jana Burianová
ředitelka školy